

Diarienummer: N2022/01705

Inskickat: 2023-02-15

Från: Axfoundation

Till: Näringsdepartementet

Remissvar gällande Friska djur behöver inte antibiotika - bättre verkan genom internationell påverkan (SOU 2022:43)

Om Axfoundation

Axfoundation är en fristående, icke vinstdrivande verksamhet som arbetar konkret och praktiskt för ett hållbart samhälle. Vi tror på företagande som förändringskraft och på breda samarbeten med relevanta aktörer i samhället. Axfoundation arbetar med hållbarhet utifrån ett helhetsperspektiv, där miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet överlappar varandra. Inom Axfoundations tre programområden Hållbar produktion och konsumtion, Framtidens mat och Cirkulär ekonomi utvecklas och accelereras hållbara lösningar.

Sedan 2013 har Axfoundation arbetat aktivt med att tillsammans med andra utveckla lösningar som bidrar i arbetet mot antibiotikaresistens, bland annat genom antibiotikakriterierna¹ som är ett verktyg för ansvarsfulla inköp av animaliska produkter. Axfoundations Generalsekreterare Maria Smith deltog i denna utrednings expertgrupp som en representant för Axfoundation samt Svensk dagligvaruhandel.

Axfoundations svar på remiss

Inledning

Axfoundation tackar för inbjudan att svara på remissen gällande betänkandet av *Utredningen om En effektivisering och utveckling av Sveriges arbete för ansvarsfull och minskad antibiotikaanvändning i djurhållningen globalt (SOU 2022:43)*.

Såsom påtalas i betänkandet flera gånger, inte minst genom dess rubriksättning, så är det centralt att såväl det praktiska arbetet som utvecklingsarbetet, styrning och policyer i frågan tar avstamp i ett förebyggande perspektiv. Ett förebyggande perspektiv handlar om att undvika att djuren blir sjuka, eftersom friska djur inte behöver antibiotika. En låg antibiotikaanvändning är alltså inte det primära målet, utan en bieffekt av ett förebyggande djurhälsoarbete.

¹ www.axfoundation.se/projekt/antibiotika-inom-livsmedelsproduktion

Viktigt att ha med sig i arbetet framåt är också att det svenska arbetet för en ansvarsfull antibiotikaanvändning kännetecknas av en framgångsrik samverkan mellan svenska bönder, veterinärer, myndigheter och forskare samt att flera branscher och företag inom exempelvis inom food service, dagligvaruhandeln och livsmedelsföreläggare i sina leverantörsled drivit frågan på ett gemensamt och enträget vis.

Stöd till de förslag som läggs fram

Axfoundation har tagit del av remissen och stödjer de förslag som läggs fram i utredningen. Speciellt vill vi lyfta två av förslagen nedan:

- **Säkerställ finansiering och genomförande av en studie i hur veterinärer i olika länder tar betalt för sin verksamhet och vilka konsekvenser det får för förskrivningen av läkemedel generellt och antibiotika i synnerhet.** I många länder, dock inte i Sverige, utgör försäljning av läkemedel, däribland antibiotika, en viktig inkomstkälla för veterinärer. Forskningsstudier från bland annat Taiwan² och Danmark³ pekar på att intäkt/vinst från försäljning av antimikrobiella ämnen kan ha en negativ inverkan på förskrivningspraxis, men det råder oenighet internationellt om hur stor påverkan den faktiskt har. Veterinärer spelar en avgörande roll i arbetet för en ansvarsfull antibiotikaanvändning. För att frågan ska kunna diskuteras på policynivå krävs ett klagörande av hur detta påverkar veterinära förskrivningsmönster samt vad som i så fall krävs för att införa alternativa affärsmodeller.
- **Ge RISE och Business Sweden i uppdrag att leda utvecklingen av ett nytt exportinitiativ med syftet att Sverige ska bidra till omställningen mot en mer ansvarsfull antibiotikaanvändning och att främja svensk export av varor och tjänster som bidrar till att hålla djur friska.** Vi vill betona vikten av att arbeta på nya, innovativa sätt för att motverka en ökande antibiotikaresistensutveckling globalt sett. Det förslag som ges i utredningen om ett nytt exportinitiativ (som i utredningen kallas 'Healthy Animals – Healthy Business') är en möjlighet för svenska företag och organisationer att stötta aktörer i andra EU-länder att ställa om för en ansvarsfull antibiotikaanvändning inom lantbruket. Förslaget går ut på att samla hela kedjan av aktörer i ett nav där företag, myndigheter och kunskapsorganisationer samarbetar för att främja export av svenska produkter och tjänster som bidrar till att djur hålls friska. Initiativet ska positionera Sverige som en innovativ kunskapsledare när det gäller hållbar livsmedelsproduktion. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Tillväxtverket, Sweden Food Arena, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Statens veterinärmedicinska anstalt, (SVA), Axfoundation samt med representanter för näringen och företag som är aktuella att ingå i satsningen. Här vill vi tillägga att det finns pågående insatser som kan vara värda att stötta vid en uppbyggnad, samt att det också är av vikt att identifiera nyckelaktörer inom inte minst näringslivet för att nyttja handel som en positiv förändringskraft.

Ytterligare förslag

Utöver de i betänkandet redan föreslagna åtgärderna har vi följande, ytterligare förslag att framföra:

- **Ge relevanta myndigheter uppdrag att dirigera mot, och utlysa medel för, att kraftsamla aktörer mot antibiotikaresistens.** Behovet av att kraftsamla aktörer i arbetet mot antibiotikaresistens är stort. I utredningen föreslås att samverkansfunktionen ska breddas till att även inkludera privat sektor och civilsamhällesaktörer. Detta är något som vi stödjer, men vi anser

² <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/12917273/>

³ <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fvets.2018.00029/full>

även att ytterligare insatser är viktiga för att få den svenska djur- och livsmedelssidan, liksom folkhälsosidan, att inta en tydligare roll. Axfoundation tillsammans med Kungliga skogs- och lantbruksakademin tog initiativ till, samt driver sedan ca 2 år, Antibiotikapattformen- från gård till gaffel⁴. Syftet är att kraftsamla en bredd av aktörer över sektorsgränser för att tillsammans öka takten i arbetet mot antibiotikaresistens såväl i Sverige som internationellt. Fokus ligger i nuläget på att anordna aktiviteter som leder till kunskaps- och erfarenhetsutbyten inom/mellan aktörer inom djur- och livsmedelssektorn. För att säkerställa att plattformar likt denna kan även fortsatt bedriva verksamhet och kraftsamla aktörer behövs finansiella medel. Därför föreslår vi att regeringen ger relevanta myndigheter i uppdrag att dirigera och utlysa medel för att kraftsamla aktörer mot antibiotikaresistens och som samlade initiativ såsom exempelvis Antibiotikapattformen kan söka för att bedriva sin verksamhet.

⁴ www.axfoundation.se/projekt/antibiotikapattformen-fran-gard-till-gaffel